

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra primární a preprimární pedagogiky

Bakalářská práce

Co očekávají rodiče předškolních dětí od mateřské školy

Vypracovala: Zuzana Ježková

Vedoucí práce: Mgr. Eva Svobodová

České Budějovice 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem autorkou této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

V Českých Budějovicích, 7. července 2023

.....

Zuzana Ježková

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí mé bakalářské práce, Mgr. Evě Svobodové, za odborné vedení, ochotu a cenné rady při zpracovávání práce. Dále bych chtěla poděkovat své rodině, která mi byla oporou během celého studia. Také bych chtěla poděkovat všem komunikačním partnerům za jejich ochotu a čas, který mi věnovali.

Abstrakt

Ve své bakalářské práci se zabývám tím, co očekávají rodiče předškolních dětí od mateřské školy. Očekávání rodičů často zůstávají jen v jejich mysli, málokdy jsou vyřčena nahlas. Mým cílem bylo zjistit, co je pro rodiče důležité, co má mateřská škola splňovat, jaké mají rodiče nároky na pedagogy, ale také jak celou situaci vidí sami pedagogové z druhé strany. V teoretické části se zabývám základními pojmy, jako je rodina, předškolní dítě, mateřská škola a společná spolupráce rodiny a školy. V druhé části je popsán výzkum pomocí dotazníkového šetření a rozhovorů. Velká většina rodičů je s volbou školy spokojená, někteří podali podněty ke zlepšení, které se týkají lepší komunikace, změny jídelníčku či méně sladkých odměn.

Klíčová slova

Mateřská škola, rodiče, předškolní vzdělávání, vzájemná spolupráce, blaho dítěte, dotazníkové šetření

Abstract

This bachelor's thesis studies the expectations that the parents of preschool children have of kindergartens. Parents often keep these expectations to themselves and rarely voice them. My objective was to identify what parents consider as important, what properties a kindergarten should have, what parents' requirements are of teachers, as well as how teachers themselves perceive the issue. In the theoretical part, I deal with the basic terms such as family, preschool child, kindergarten, and the mutual cooperation of family and school. The second part of the thesis describes a questionnaire survey and interviews. Whilst a large portion of parents are satisfied with their choice of kindergarten, some have made suggestions such as improved communication, a change of diet, or a reduction of rewards in the form of sweets.

Keywords

Kindergarten, parents, preschool education, mutual cooperation, child welfare, questionnaire survey

OBSAH

ÚVOD	8
I. TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1 RODINA.....	9
1.1 Role rodiny	9
1.2 Definice rodiny	9
1.3 Funkce rodiny.....	10
2 DÍTĚ.....	11
2.1 Začátek života	11
2.2 Potřeby dítěte předškolního věku	12
2.2.1 Nenaplnění potřeb.....	17
3 UČITEL.....	19
3.1 Vzor učitele	20
3.2 Role učitele.....	21
3.2.1 Respektující komunikace	22
4 MATEŘSKÁ ŠKOLA	23
4.1 První setkání rodičů s mateřskou školou	24
4.2 Spolupráce rodičů	25
4.3 Cíle předškolního vzdělávání	26
4.4 Různě institucionální formy předškolního vzdělávání	26
4.5 Současná mateřská škola	28
II. PRAKTICKÁ ČÁST.....	29
5 CÍL PRÁCE, VÝZKUMNÉ OTÁZKY	29
5.1 Cíl práce.....	29
5.2 Výzkumné otázky	29
6 METODIKA	30

6.1	Dotazník	30
6.2	Rozhovor	30
7	VÝZKUMNÝ SOUBOR	32
8	VÝSLEDKY	33
8.1	Výsledky dotazníkového šetření	33
8.2	Výsledky na základě rozhovorů.....	42
8.3	Shrnutí výsledků.....	44
	DISKUZE.....	46
	ZÁVĚR.....	48
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	49
	SEZNAM PŘÍLOH	51

ÚVOD

Člověk očekává od života mnoho. Ale co očekávají rodiče předškolních dětí od pedagogických zařízení, tedy mateřských škol, kam svěřují své děti? Mateřská škola je důležitým životním milníkem celé rodiny. Co tedy rodiče vnímají jako důležité, jakou školu vybrat a mají vůbec možnost výběru? Jak by měla mateřská škola fungovat? Co vše by mělo být podle rodičů zařazeno do vzdělávání předškolních dětí? A je předškolní zařízení schopné tyto požadavky splnit?

V teoretické části bakalářské práce se zabývám vymezením jednotlivých pojmů a skutečností, které se mohou očekávání týkat, jako je rodina (role rodiny, definice a funkce rodiny), dítě předškolního věku, jeho potřeby, učitel jako vzor, jeho role, mateřská škola a vzájemná spolupráce rodičů, pedagogů a mateřské školy.

V empirické části představuji výzkum očekávání rodičů od předškolního zařízení, který byl proveden pomocí dotazníkového šetření a rozhovor s pedagogy pro pohled z druhé strany.

Dotazník zahrnuje otázky chodu mateřské školy, její organizace, životosprávy a spokojenosti rodičů. Na dotazníkovém šetření se podílelo 42 rodičů, oslovených prostřednictvím facebookových stránek mateřské školy.

V rozhovoru s pedagogy se věnuji stejným otázkám jako v dotazníkovém šetření s přidáním názorů na odpovědi rodičů.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 RODINA

1.1 Role rodiny

„Oženit se, založit rodinu, přijmout všechny děti, jež přijdou, zachovat je na tomto nejistém světě, a dokonce, bude-li to možné, je trochu vést, to je podle mého přesvědčení nejzazší meta, jíž může člověk dosáhnout.“ (Franz Kafka in Otevřelová, 2016, s. 19)

Citát, který zní jako idea světa. Rodina, základ všeho hmotného i netělesného. Lásky, radosti, pomoci a mnoho dalšího. Proto také vznikla, je důležitá.

Otevřelová (2016) považuje za nejdůležitější osobu v první řadě maminku. Je vždy k dispozici, vytváří pro dítě bezpečné místo a jistotu, zažene všechny bolesti, poskytne náruč, nakrmí, přebalí, pochová. Aby mohly maminky tuto náruč vytvořit, musí mít ony samy podporu. A tou bývá jejich partner, tedy otec dítěte.

Zároveň však musíme pociťovat jistotu i v materiálních věcech, jako mít byt či dům, ale i svou židličku u stolu, svůj pokoj, hračky.

1.2 Definice rodiny

Helus (2015, kráceno) definuje 10 základních funkcí rodiny:

1. Rodina uspokojuje základní potřeby dítěte v prvních letech života – zahrnujeme sem například uspokojování biologických potřeb, potřeby lásky, bezpečí apod.
2. Rodina uspokojuje potřebu organické přináležitosti dítěte – potřeby domova, potřeba mít matku a otce. Dítě tak vnímá, že je součástí bezpečných a láskyplných mezilidských vztahů.
3. Rodina nabízí prostor pro aktivnost dítěte, seberealizaci a spolupráci s druhými.
4. Rodina přivádí chování dítěte k věcem rodinného majetku – vybavení domácnosti, zařízení a předměty, zacházení s nimi apod.

5. Rodina výrazně ovlivňuje prvopočáteční poznávání v sebe sama jako chlapce/dívky (napomáhají vzory matky, otce a dalších členů rodiny).
6. Rodina nabízí dítěti bezprostředně působící vzory – prostřednictvím lásky k rodičům a napodobováním se dítě učí v druhém vidět osobnost a chtělo by se jí také stát.
7. Rodina v dítěti podněcuje a rozvíjí povinnosti, zodpovědnost, ohleduplnost a úctu, která důležitě patří k životu.
8. Rodina nabízí dítěti příležitost poznat mezigenerační vztahy a podpořit chápání lidí různého věku (vztahy s rodiči, prarodiči, ale i širší rodinou).
9. Díky rodičům, prarodičům, starším sourozencům, příbuzným a přátelům rodina rozšiřuje v dítěti podnět o širším okolí a světě.
10. Rodina je prostředím, kde se jedinec nemusí bát, ale může očekávat vyslechnutí, radu nebo pomoc v těžkých životních situacích.

1.3 Funkce rodiny

(Výrost & Slaměník, 1998) uvádí čtyři funkce.

- reprodukční funkci,
- materiální funkci,
- výchovnou funkci,
- emocionální funkci

2 DÍTĚ

„Kdo je dítě? – Odpověď může být formální, což znamená určení věkového rozmezí, v němž jedinec je dítětem. Anebo obsahová, což znamená určení, co se vlastně v daném věkovém období odehrává.“ (Helus, 2009, s. 99)

Za předškolní dítě je považováno to ve věku 3–6 let. V tomto období obvykle nastupuje do mateřské školy.

Helus rozlišuje 3 kategorie dětství:

- **Pravé dětství**

Pravé dětství trvá od narození do puberty. Je členěno do vývojových fází – novorozenec, batole, předškolní dítě a dítě mladšího školního věku.

Pro toto období je charakteristické rychlé tempo tělesných, psychických, sociálních změn a odkázanost na pečující okolí.

- **Krizové dětství**

Většinou pobíhá ve věku 11–15 let. Toto období většinou nazýváme pubertou. Pro pojem krizového dětství je charakteristické dozrávání pohlavních orgánů společně s neurohumorálními a psychosomatickými změnami. Tyto změny ovlivňují vztahy s ostatními lidmi a prožívání dítěte.

- **Odeznívající dětství**

Poslední kategorie dětství se nazývá adolescence, mládí nebo dospívání. Toto období je význačné pro překonání puberty a nový způsob nahlížení na sebepojetí.

(Helus, 2009)

2.1 Začátek života

„Dítě se rodí s nedovyvinutým mozkem, nediferencovanou centrální nervovou soustavou. V jeho genetické výbavě jsou zakódovány potřeby, to znamená konkrétní

potřeba splnění podmínek pro správný rozvoj všech potřebných funkcí.“ (Pesso et al., 2009, s. 54)

Pokud jsou naplněny určité základní podmínky života, je možné splnit výrok dle PBSP (Pesso Boyden System Psychomotor): „Ve štěstí žít, přežít a předat i v nedokonalém světě život.“

Pro vývoj lidského organismu je potřeba naplnit základní vývojové potřeby, známá je spousta vzorů, nejvíce hierarchie potřeb podle Maslowa.

Optimální podmínky vývoje jsou zakládány na vztahu s nejbližší osobou, která naplňuje potřeby dítěte hned od narození.

Podle Pessa je nejdůležitější potřebou v lidském životě dospět ve zralého a šťastného člověka. Aby mohl člověk této potřeby dosáhnout, je třeba naplnit pět základních potřeb a uskutečnit je ve správný čas, správným způsobem a se správnými lidmi. (Pesso et al., 2009)

2.2 Potřeby dítěte předškolního věku

„Dnešní postoj k dítěti pomáhá stanovit cíl předškolní výchovy podle jeho skutečných potřeb, jejichž naplnění rozhoduje, zda bude cíle dosaženo.“ (Opravilová, 2016, s. 64)

Základní lidské potřeby, které jsou důležité a všem známé, tedy biologické (vrozené), jako je potřeba dýchat, spát a jíst, musí být uspokojeny, aby mohl člověk přežít. Pro správný a spokojený život je však zapotřebí naplnění potřeb i psychických a sociálních. Tyto potřeby jako první představil ve svém modelu pyramidy A. Maslow v polovině 20. století. V modelu popisuje potřeby směrem vzhůru, které začínají základními potřebami a končí potřebami souvisejícími s psychikou.

Potřebám u dětí, ať už základním, psychickým nebo sociálním musíme věnovat neobyčejnou důležitost. V žádném případě dítě nesmí postrádat ani jednu z potřeb. Pokud se tak stane, mohou nastat komplikace spojené s vývojem i psychikou dítěte.

Langmeier & Matějček (2011) uvádí pojem psychické deprivace. Jedná se o neuspokojení duševních potřeb, kdy se jedinci po dlouhou dobu nedostávají nezbytného. V rodinné situaci k psychické deprivaci může dojít například tehdy, když je

rodina neúplná, pokud jsou rodiče větší část dne mimo domov nebo pokud se dítěti nedostává vývojové stimulace.

Také může nastat situace, kdy je rodina úplná, avšak dítěti se nedostává citové pozornosti.

Dle Matějčka (2015) máme pět základních psychických potřeb:

- potřeba stimulace,
- potřeba smysluplného světa (učení),
- potřeba životní jistoty (citové vztahy),
- potřeba pozitivní identity (naše já, společenská hodnota),
- potřeba otevřené budoucnosti.

V prvních letech života naplňuje všechny potřeby rodina, především matka, která se dítěti věnuje přímo. Neděje se tak vědomě, ale spíše intuitivně, a to tím, že dáváme dítěti silný citový vztah. (Opravilová, 2016)

Z. Matějček a J. Langmeier sepsali pět základních potřeb týkajících se dětí (Opravilová, 2016):

- **Potřeba určitého množství, kvality a proměnlivosti podnětů**
Naplnění probouzí aktivitu, zajišťuje nové dojmy a zkušenosti, vede k rozvoji poznávání.
- **Potřeba určité stálosti, řádu a smyslu v podnětech**
Nepřehledné množství podnětů ztěžuje orientaci. Bez pochopení souvislostí a vztahů by svět nedával smysl.
- **Potřeba prvních citových a sociálních vztahů**
Prožité citové vztahy zaručují pocit bezpečí, jistoty a důvěry v sebe i v ostatní lidi.
- **Potřeba identity, společenského uplatnění a společenské hodnoty**
Dítě si uvědomuje sebe a svou pozici, potřebuje mít pocit vlastní hodnoty. Chce být spravedlivě hodnoceno a uznáváno.

- **Potřeba otevřené budoucnosti neboli životní perspektivy**

Sebedůvěra posiluje samostatnost, odvahu i odpovědnost za vlastní jednání, které směřuje do budoucnosti.

Stejně jako potřeby dítěte jsou důležitá i jeho práva. Potřeby dítěte bychom měli respektovat a naplňovat v optimální míře, a tím zajistit, aby cíle vzdělávání mohly být naplněny. Měli bychom naplňovat práva dětí, a to z pozice pedagogů především právo na vzdělání neboli počet, délku, bezplatnost a povinnou účast.

„Přijetí Úmluvy o právech dítěte na Valném shromáždění OSN v roce 1989 bylo vyvrcholením dlouholetého boje za práva dětí. Zároveň byl v účastnických státech, které Úmluvu podepsaly, vypracován dlouhodobý program na její plnění. V roce 2001 evropská konference v Ženevě konstatovala, že situace ještě není tak příznivá, jak se očekávalo, a vyhlásila program „Budujme Evropu pro děti – realizujme práva dítěte při jejím rozšiřování.“ (Opravilová, 2016, s. 66)

Na tento program odpověděla spousta vědců. Využili Listinu práv a sestavili Katalog sedmi základních potřeb (Basic Needs), a to:

- **Potřeba stálých laskavých vztahů**

Pozorná péče nejméně jedné, lépe dvou až tří osob, které dítě akceptují, dodávají mu pocit bezpečí a umožní mu, aby se otevřeně projevovalo.

- **Potřeba tělesného bezpečí, celistvosti, nedotknutelnosti a neporušenosti**

Správná výživa, zdravotní péče a prevence (očkování), ochrana před tělesnými tresty, týráním a zneužíváním.

- **Potřeba respektu k individuálním zvláštnostem a způsobu získávání zkušeností**

Dítě má být přijímáno se všemi svými individuálními zvláštnostmi a podle nich vedeno, ale nikoli posuzováno a hodnoceno.

- **Potřeba získávat věku přiměřené zkušenosti**

Získávat v pravý čas správné podněty, aby byl zajištěn plynulý rozvoj ve všech oblastech důležitých z hlediska rozvoje osobnosti. Stimulace nesmí rozvoj zbytečně urychlovat ani zanedbávat.

- **Potřeba stanovených hranic a řádu**

Aby děti mohly zvládat prostor v nejširším slova smyslu, potřebují smysluplná pravidla. Omezení musí být prezentována laskavě a vlídně, vycházet ze zákonitosti vývoje a potřeby přizpůsobit se funkčním požadavkům vnějšího prostředí.

- **Potřeba stálého a podporujícího okolí**

Pro rozvoj osobnosti v sociální oblasti dítě potřebuje stabilní, jisté a přátelské sociální vazby.

- **Potřeba jisté budoucnosti vzhledem k sobě, ale i k širšímu okolí**

Jde o podporu individuálního rozvoje ve vazbě na širší společenství s pocitem účasti a spoluodpovědnosti.

Autoři tvrdí, že tyto potřeby by se měly naplňovat již od raného věku, a to ve vázané spolupráci rodiny a vzdělávací instituce.

Potřeby podle Alberta Pessa (fáze maturace)

(Pesso et al., 2009) rozlišuje 3 etapy naplňování potřeb dle fáze maturace. Jedná se o doslovné naplňování potřeb, symbolické naplňování potřeb a dosažení autonomie.

Doslovné naplňování potřeb obsahuje materiální a fyzickou charakteristiku. Základní potřeby musí být přesně naplněny rodiči či pečovateli, kteří dítě:

- počnou a přivedou s láskou na zem,
- sytí a krmí je,
- přenášejí je, chovají,
- dávají mu správné meze (limity).

Řadíme sem naprosté spojení mezi matkou a dítětem. Pokud se dítě kojí nebo matku objímá, cítí s ní sounáležitost.

Symbolické naplňování potřeb rodiče nebo pečovatelé dětem symbolicky dávají:

- místo ve svém srdci,
- sytí jeho sebedůvěru,

- podporují jeho snahu,
- ochraňují jeho práva,
- definují meze (limity) a hranice.

Dosažení autonomie je třetí úroveň. Dítě se postupně učí plnění a uspokojování svých potřeb, díky tomu má:

- místo ve svém těle a ve své mysli,
- sytí samo sebe prostřednictvím své snahy a aktivit,
- podporuje se,
- ochraňuje se,
- dává si samo omezení a umí žít v hranicích.

Tyto potřeby dítě dělá pro svůj vlastní prospěch, ale také pro prospěch společnosti.

Pět základních vývojových potřeb podle Alberta Pessa

- **Potřeba místa**

„Aby člověk mohl žít šťastný a naplněný život, musí se cítit součástí světa, potřebuje cítit, že tento svět ho chce a respektuje jeho existenci.“ (Pesso et al., 2009, s. 68)

Dle PBSP se potřeby místa naplňují po narození díky citové výměně. Například, když se matka s dítětem dívají z očí do očí nebo se matka na dítě usmívá. Nejedná se pouze o úsměv, ale o láskyplný moment, který si bude dítě i matka pamatovat. V tuto chvíli nevidí jen očima, ale mají toho druhého uvnitř sebe.

Zpočátku žije dítě v matčině těle, později v prostoru, o který se matka stará. Pokud dítě žilo v mysli své matky, je mu později dobře ve své vlastní mysli.

„Potřeba místa je doslovně naplněna v těle matky, symbolicky v mysli matky, což znamená, že takové dítě se cítí doma samo v sobě. Může pak být doma kdekoli na světě.“ (Pesso et al., 2009, s. 69)

- **Potřeba sycení**

Sycení dítěti poskytuje pocit fyzické, emocionální a spokojené plnosti. Sycení pečuje o zachování života. Na symbolickém stupni je dítě syceno například láskou, pozorností nebo vyprávěním.

- **Potřeba podpory**

„Děti se rodí zcela bezmocné. Podpora narozeného dítěte znamená, že mu pomáháme překonat zemskou přitažlivost. Náruč rodičů „nadnáší dítě“ nad zemí.“ (Pesso et al., 2009, s. 70)

Malému bezbrannému dítěti fyzicky podporujeme hlavu, záda a zadeček, symbolicky sebedůvěru a samostatnost.

- **Potřeba ochrany**

Ochrana je záštita před nebezpečím, ale také nastavuje vnější hranice. Dítě potřebuje ochranu od rodičů před okolními vlivy, symbolicky je dítě chráněno lidskými a dětskými právy.

- **Potřeba mezí (limitů)**

Rodiče nastavují omezení tím, že uspokojí základní vývojové potřeby dítěte a nedávají prostor „neomezeným chutím a požadavkům“, respektují a zvládají vztek. Také ale zvládají odezvu, třeba na projevy lásky nebo partnerství.

2.2.1 Nenaplnění potřeb

Pokud člověk nedosáhne uskutečnění pěti základních potřeb ve správný čas, správným způsobem a se správnými lidmi, dle Pessa (2009, s. 66) nastává řazení:

1. optimální naplnění;
2. dostatečně dobré – dítě má uloženy menší, méně významné deficity;
3. chybí podstatné elementy naplnění, dítě se snaží najít cestu, jak je naplnit:
 - obrací se k náhradním zdrojům, jako je vazba na věci, zvířata, hudbu, přírodu, pohádkové postavy, Boha nebo božské bytosti,

- obrací se samo k sobě a stává se svým vlastním naplňovatelem určitých potřeb nebo se stává sobě rodičem, ochráncem a podobně.

3 UČITEL

Co znamená stát se a být učitelem mateřské školy? Co tato profese obnáší?

Přináší nám radost, lásku a naplnění nebo strach, úzkost a velkou odpovědnost za naše nejmenší?

„Být učitelem – stát se nositelem výchovných idejí a ideálů vzdělanosti – znamená být v první řadě osobností.“ (Vališová et al., 2011, s. 16)

Pokud se zeptáme dětí, kdo je učitel, pravděpodobně odpoví: ten, kdo pracuje ve škole. Učitel je však jedním z nejhlavnějších článků vzdělávání, pedagogický odborník. „Spoluvytváří edukační prostředí, klima třídy, organizuje a koordinuje činnosti žáků, řídí a hodnotí proces učení a jeho výsledky. V interakci s prostředím a se žáky působí v zájmu jejich komplexního rozvoje.“ (Svobodová & Vítečková, 2017)

Pokud má učitel zvládnout vše výše zmíněné a nejen to, měl by být sám rozvinutou osobností. Měl by být vyzrálý, vyrovnaný, působivý, odpovědný nejen za děti, ale také sám za sebe. Měl by být kreativní, zábavný, spravedlivý, klidný. Učitel by se měl celoživotně vzdělávat a zdokonalovat, vnímat společenské změny, mít zájem o dítě a jeho rozvoj a beze všeho mít snahu být učitelem. Jedná se o snahu, která se utváří během získávání pedagogických zkušeností.

Vzor a příklad učitele je nepostradatelný.

Učitel by měl být kladným vzorem, protože potom dítě pedagogovi věří a přebírá ve značné míře jeho chování, názory a dohodnutá pravidla, která však musí hlavně pedagog sám dodržovat a vést příkladem.

Pedeutologie (teorie učitelské profese) je nauka o osobnosti pedagoga. Rozlišujeme zde dva přístupy: normativní a analytický přístup.

Normativním přístupem získáváme poznatky o tom, jaký by měl ideálně učitel být, aby mohl úspěšně vykonávat svou profesi. Užívá se zde deduktivní metoda, při níž se ukáže ideální obraz učitele, ke kterému by se měl každý pedagog minimálně přiblížit.

Analytický přístup nám určuje, jaké mají pedagogové osobnostní, reálné vlastnosti. Zde se používá metoda induktivní, při níž se používají psychologická vyšetření pedagogů a reflexe žáků a studentů na jejich učitele. (Kohoutek, 1996)

„**Integrita** znamená být sám sebou, autentický, pravdivý, kongruentní, schopný nést odpovědnost za své činy.“ (Svobodová & Vítečková, 2017)

Osobnost pedagoga „předurčuje“ také temperament, tedy souhrn vlastností, který určuje dynamiku našeho chování: to, jak zareagujeme a budeme jednat. Temperamentové vlastnosti máme vrozené, můžeme je však sebevýchovou pozměnit. (Svobodová & Vítečková, 2017)

Mikšík in Dytrtová, Krhutová (2009) ve své publikaci Učitel uvádějí, jak nejjednodušším způsobem poznat učitelovu osobnost. Jedná se o reálnou situaci, akční prostředí, jako je například právě mateřská škola, kde se určité vlastnosti učitele mohou projevit. Dále uvádí, že pro učitele jsou důležité komponenty, které tyto vlastnosti odhalí.

Jedná se o psychickou odolnost, kde můžeme sledovat kreativitu, inteligenci, okamžitou interakci nebo povahu. Adaptabilita a adjustabilita ukazují náhradní řešení v situacích nebo psychickou flexibilitu. Schopnost osvojovat si nové poznatky znamená stále se učit a umět zvládnout své vnitřní i vnější chování v určitých situacích. Jako poslední komponent uvádí sociální empatii a komunikativnost.

3.1 Vzor učitele

„Učitelka v mateřské škole je pro dítě jedním z prvních dospělých, se kterými se mimo okruh vlastní rodiny setkává.“ (Svobodová, 2010, s. 77)

Osobnost učitele je pro děti velice důležitá. Ovlivňuje jejich chování, názory, co se jim líbí a nelíbí, jejich postoje. Děti však sledují kroky učitele po skoro celý den. Proto by měl jít příkladem i v naprosto běžných situacích, jako je mytí rukou před jídlem, samotné stravování nebo například při úklidu. Je vhodné, když učitel provádí tyto základní činnosti společně s dětmi. Dítě si tímto způsobem utváří své hodnoty ve světě a vzor učitele by měl být co nejvíce pozitivní. Vzdělávání v mateřské škole je kontinuální proces, ve kterém hraje velkou roli observační učení (dítě spoluprožívá

situace s druhými dětmi a získává sociální zkušenost). Do tohoto procesu jsou zapojeni všichni dospělí, ale i děti samotné. (Svobodová, 2010)

Svobodová & Vítečková (2017) uvádí ve svém dotazníkovém šetření, jak nahlíží rodiče svých předškolních dětí na paní učitelku. Otázka zněla: „Co je pro vás rozhodující (důležité) u učitelky vašeho dítěte v MŠ?“ Na otázku odpovědělo 126 rodičů a byla rozdělena do sedmi oblastí:

1. vztah k dítěti,
2. diagnostické dovednosti učitele,
3. vztah k rodičům,
4. vztah učitelů k jejich profesi,
5. vztah ke škole a spolupracovníkům,
6. didaktické dovednosti,
7. jaké by učitel měl mít vlastnosti.

Učitel naplňuje očekávání dětí, rodičů, nadřízených, kolegů, ale i ostatních institucí.

Učitel by měl zastávat řadu pedagogických funkcí. Mezi ně můžeme řadit poradenství, podporování, poskytování poznatků a zkušeností. Tvořit, ale i diagnostikovat. Učitel by měl být i reflektivní hodnotitel nebo školní manažer.

Sám o sobě by měl být učitel komunikativní, odolný vůči zátěži, pružný a reakce schopný. „Osobnostní kvality učitele jsou základním předpokladem pro atmosféru ve třídě a realizaci výchovně-vzdělávacího procesu. (Dytrtová & Krhutová, 2009, s. 36)

3.2 Role učitele

Vašutová in Syslová et al., (2019, s. 85–86) uvádí role učitele takto:

1. role socializační a kultivační,
2. role angažované osobnosti,
3. role diagnostická a evaluační,

4. role projektanta,
5. role facilitátora,
6. role konzultanta,
7. role administrátora.

3.2.1 Respektující komunikace

V naší společnosti nejčastěji slyšíme o dvou typech výchovy. Autoritářské a demokratické.

V této problematice se můžeme inspirovat americkou psychologií nebo uznávaným českým psychologem Zdeňkem Matějčkem. Pro současný svět je potřeba pracovat na efektivní komunikaci nejen s dětmi, ale i dospělými. Efektivní komunikace by měla být respektující a rovnocenná na obou stranách komunikátorů, z nichž nikdo nebude povýšen, ani ponížěn. Jde o dosažení dohody přijatelné pro obě strany. Nesmíme však zapomínat na emoce, jsou přeci nepostradatelnou součástí našich životů, ať již dospělých, nebo dětských. V efektivní komunikaci není cílem emoce potlačit, ale nechat je proudit.

Při efektivní komunikaci s předškolním dítětem postupujeme obdobně jako v komunikaci s dospělým. Nesmíme však opomenout lásku, vzájemné porozumění, respekt, ale také nastavení hranic, které jsou pro děti důležité stejně jako vzájemná rovnocennost.

Výchovný vztah mezi dítětem a dospělým je nutné vnímat jako oboustranný, vzájemný. Dítě je svým prostředím nejen ovlivňováno a formováno, ale samo do svého prostředí aktivně zasahuje a svým způsobem si je utváří a přetváří.“

(Matějček in Svobodová & Vítěčková, 2017, s. 51)

4 MATEŘSKÁ ŠKOLA

Některé děti mohou kolem druhého roku začít toužit po dětské skupině. V příznivější polovině roku se děti potkávají nejčastěji na dětských hřištích. Po vzájemné interakci dětí by měli upozornit i rodiče, aby mohli dítěti zprostředkovat bližší a častější kontakt s ostatními dětmi.

Vhodnou variantou by mohla být například mateřská centra, která nabízí program právě pro děti v období dvou let, které ještě nemají možnost nastoupit do mateřských škol. Tato centra bývají ve větších obcích či městech. Děti se zde seznamují s podmínkami, které jsou podobné mateřským školám a mají jiný režim, než na jaký jsou zvyklé z domova. Dále zde mohou komunikovat se svými kamarády, a to při hrách či jakýkoliv jiných činnostech, ale mohou také jen pozorovat dění.

Jelikož mají do center přístup i rodiče, mohou posoudit, jak si jejich dítě ve skupině vede. V jednom případě může být dítě šťastné, vyzařující spokojenost mezi dětmi. Avšak musíme brát v potaz, že má rodiče stále na blízku, a tak by se mohlo stát, že by v mateřské škole mohlo být zatím nespokojené, protože by přišlo o blízkou osobu ve svém okolí.

(Koťátková, 2014) uvádí, že každé dítě je originál a potřebuje svůj čas, kdy na základě svých dispozic dozraje do věku vhodného k trávení času se svými vrstevníky bez přítomnosti blízkého člena rodiny.

Rodiče často pokládají otázku jak sobě, tak i učitelkám, kdy je nejvhodnější věk dítěte pro vstup do mateřské školy. Na tuto otázku však nelze plně a jednoznačně odpovědět. Pouze věk dítěte totiž není ukazatel. Některé děti jsou vyspělé na vstup do školy již třeba ve dvou letech, některé naopak vyspějí v pozdější době. Každé dítě se jinak adaptuje a vyhledává sociální skupinu v odlišném věku.

Vstup dítěte do mateřské školy by měli posoudit hlavně rodiče, s případnou konzultací ve vybrané mateřské škole. Každé rozhodnutí by však mělo vést ke spokojenosti dítěte a k jeho správnému vývoji. (Opravilová, 2016)

„Úkolem institucionálního předškolního vzdělávání je doplňovat a podporovat rodinnou výchovu a v úzké vazbě na ni pomáhat zajistit dítěti prostředí s dostatkem mnohostranných a přiměřených podnětů k jeho aktivnímu rozvoji a učení. Předškolní vzdělávání smysluplně obohacuje denní program dítěte v průběhu jeho předškolních let a poskytuje dítěti odbornou péči. Usiluje o to, aby první vzdělávací krůčky dítěte byly stavěny na promyšleném, odborně podepřeném a lidsky i společensky hodnotném základě, a aby čas prožitý v mateřské škole byl pro dítě radostí, příjemnou zkušeností a zdrojem dobrých a spolehlivých základů do života i vzdělávání.“ (*Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*, 2021, s. 6)

Vzájemná komunikace je nejsnazší věc na světě, táhnutí za jeden provaz mezi mateřskou školou a rodiči. Na prvním místě blaho dítěte. Přesto se vedou rozhovory ohledně vzdělávání a vývoje (Lindner, 2019). Rodiče i pedagogové se podílí na tom, jak dítě vnímá prostředí mateřské školy, pravidla, autoritu a jak je ochotno reagovat na dané změny. Toto prostředí, společně s rodinou, je pro dítě základním sociálním prostředím. Proto by měla fungovat vzájemná spolupráce, důvěra, pochopení a iniciativa do vzdělávacího procesu dítěte. Někteří rodiče zastávají názor, že si děti v mateřské škole jen hrají a odkládají se tam pro potřebnou dobu na hlídání. Je tedy vhodné rodičům situaci vysvětlit, pomůžeme tím i lepší adaptaci pro dítě. Měli bychom proto rodiče informovat o dění v mateřské škole před nástupem dětí do mateřské školy prostřednictvím třídních schůzek, nástěnkami v šatně, na sociálních sítích, webových stránkách, vést denní rozhovory, pořádat dny otevřených dveří. Na druhou stranu rodiče očekávají empatický přístup, rovné jednání, pomoc při řešení problémů, spoluúčast nebo zapojení rodičů (zájemců) do úprav mateřské školy. (Šmelová & Prášilová, 2018); (Kotová, 2021)

4.1 První setkání rodičů s mateřskou školou

„Většinou je první kontaktní osobou ředitelka mateřské školy. Toto setkání bývá spíše formální. Rodiče dostanou dotazník, ve kterém vyplní základní data o dítěti. Poté následuje – většinou v červnu – společná schůzka s rodiči. Velmi důležitý je další krok. Rodiče se musejí setkat s paní učitelkou, která bude s jejich dítětem v prvním

školkovém věku. Náplní rozhovoru je povídání si i o dítěti s učitelkou, která ho bude mít na starosti. Pro pedagogy je to příležitost poznat rodiče.“ (Lažová, 2013, s. 17)

Rozhovor jako takový musí být domluvený předem. Rodiče i pedagog by měli vědět v jakém časovém rozmezí se rozhovor uskuteční. Pedagog může mít připravený seznam otázek, na které se bude ptát, jako např. Jak dítě oslovujete a jakou má přezdívku? Umí se samo najíst? Čeho se bojí? Co dělá rodičům starost?

Tímto rozhovorem se pedagog dozví mnoho nových informací o dítěti, které mu pomohou v lepší adaptaci dítěte, ale také pozná styl rodičů – výchova, jednání. Na druhé straně rodiče získají klid, neboť učitel bude znát užitečné a přímé informace o jejich potomkovi. (Lažová, 2013)

4.2 Spolupráce rodičů

Rodiče mohou spolupracovat s mateřskou školou několika formami. Čapek (2013) uvádí jedenáct forem spolupráce. Jedná se o vítání a přijímání rodičů, dvousměrnou písemnou zprávu, individuální konzultace, pololetní rodičovské schůzky, sdružení rodičů, radu školy, školní publikace, právo rodičů vidět záznamy o dítěti, respektování přání rodičů, návštěvy v rodinách, školní výchova jako služba rodičům i partnerství s nimi.

Nejlépe realizované formy u nás jsou třídní schůzky a individuální konzultace. Dále dny otevřených dveří. Tato forma se dá využít pro budoucí rodiče mateřských škol, kteří uvidí chod, režim a prostory tříd. Můžeme sem také zařadit vystoupení pro rodiče, u nás nejčastěji formou besídek, kdy si třídy ve školách připraví vystoupení, které následně rodičům předvedou. V návaznosti na besídky jsou výtvarné dílny, kdy tvoří rodiče dohromady s dětmi v prostorách mateřské školy. A jako poslední zmíním akce školy, jako například sportovní den, den dětí, burzy.

Záleží však na tom, zda jsou rodiče, ale i učitelé, ochotni se těchto akcí účastnit.

Podle Lindnera (2019) je důležité partnerství. Učitelská profese by neměla bez spolupráce rodičů smysl. Při právě zmiňovaném partnerství by měly mít obě strany stejná práva. Úlohy mateřské školy převyšují „péči o dítě“. Mateřská škola je vzdělávací

instituce, která se snaží vychovat zodpovědné osobnosti a rodiče většinou důvěřují a přijímají návrhy ohledně vzdělávacího obsahu a pedagogického personálu.

4.3 Cíle předškolního vzdělávání

V Rámcovém vzdělávacím programu předškolního vzdělávání (2021) máme čtyři kategorie, které jsou vzájemně provázané:

„**Rámcové cíle** – vyjadřující univerzální záměry předškolního vzdělávání;

Klíčové kompetence – představují výstupy, resp. obecnější způsobilosti, dosažitelné v předškolním vzdělávání;

Dílčí cíle – vyjadřují konkrétní záměry příslušející té které vzdělávací oblasti;

Dílčí výstupy – dílčí poznatky, dovednosti, postoje a hodnoty, které dílčím cílům odpovídají.“

(Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, 2021, s. 9)

4.4 Různě institucionální formy předškolního vzdělávání

Instituce:

- jesle,
- dětská skupina,
- přípravná třída,
- mateřská škola.

V dnešní době máme mnoho mateřských škol s určitým typem zaměřením.

Koťátková (2020) uvádí tyto školy:

Mateřské školy veřejné

Těchto škol je nejvíce. Každá mateřská škola má svůj vlastní Školní vzdělávací program, který si tvoří podle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Vzdělávací program tvoří na základě svých podmínek a možností v obci.

Mateřské školy soukromé

Tento druh škol může být zařazený do rejstříku mateřských škol MŠMT ČR. Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání je pro ně závazný a jsou i kontrolovány Českou školní inspekcí. Při výběru tohoto typu školy by se rodiče měli zajímat, kam škola cíleně směřuje. Měla by zde fungovat větší propojenost mezi školou a rodinami.

Mateřské školy církevní

Jsou zřízeny příslušnou církví, vypracovávají své školní vzdělávací programy. Ve většině případech jsou zařazeny v rejstříku mateřských škol ministerstva školství. Zaručují rozvoj dětí v návaznosti na určité tradice víry a elementární základy náboženské výchovy.

Klasické alternativní školy

O tomto typu škol máme možnost slyšet ve světě od roku 1990. V Čechách a na Moravě kvůli orientaci školství na sovětský model vzdělávání po druhé světové válce nebyla možnost zřízení škol. Avšak po roce 1990 se k nám probojovaly tyto alternativní programy:

Waldorfská mateřská škola (původně vznikla v německém prostředí);

Mateřská škola Marie Montessori (původně vznikla v italském prostředí);

Daltonská mateřské školy (původně vznikla v USA).

Alternativní školy mají ustálené programy u nás i v zahraničí, fungují na stejném principu.

Dále máme od poloviny devadesátých let **moderní alternativní programy:**

Mateřská škola s programem Začít spolu (vznikla v USA);

Mateřská škola s programem podpory zdraví (vznikla v ČR);

Lesní mateřské školy (vznik v USA a západních zemích Evropy).

Mateřských škol máme v České republice opravdu mnoho, „klasických“ i alternativních. Výběr rozhodně není jednoduchý, avšak po probrání všech možností určitě každý rodič najde tu nejvhodnější školu pro svého potomka. Přeci jen většinou bývá mateřská škola první institucí, kterou dítě navštíví a která ho nějakým svým způsobem formuje dál.

4.5 Současná mateřská škola

Instituce předškolního vzdělávání se snaží dosáhnout co největšího přizpůsobení dětem a jejich potřebám. Zpravidla se jedná o děti ve věku 3–6 let. Vývoj dětí by měl být plně respektován i s některými specifiky. Vzdělávání dětí by mělo vést k podnětnosti, bohatému obsahu a zájmu dětí o to se vzdělávat a přirozeně poznávat nové věci. (Kořátková 2014)

Kotová (2021) potvrzuje slova Kořátkové (2014) s doplněním o povinné docházce, která se týká dětí 5–6letých. Docházka předškolních dětí je z důvodu brzkého nástupu do základní školy povinná. Je ale možné povolení individuálního vzdělávání, o které si žádá zákonný zástupce. Mateřská škola velmi ovlivňuje vývoj v tomto období. Mateřská škola by měla být pro děti místem, kde mají důvěru, pohodu, přátele a jsou zde šťastné.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 CÍL PRÁCE, VÝZKUMNÉ OTÁZKY

5.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je zjistit požadavky rodičů na předškolní vzdělávání, systém, pedagogy, kolektiv, akce a celou vzdělávací společnost. Zároveň zjistit pohled druhé strany (pedagogů), jejich postoje, kompetence a požadavky rodičů.

Hlavním výzkumným problémem je, jaké jsou požadavky rodičů na předškolní vzdělávání, celý vzdělávací systém a zda je mateřská škola schopna tyto požadavky naplnit.

5.2 Výzkumné otázky

1. Pořádá Mateřská škola akce v souladu s očekáváním rodičů?
2. Co ovlivnilo rozhodnutí rodičů pro danou mateřskou školu?
3. Jak funguje partnerství mezi školou a rodiči?
4. Jaké pocity mají rodiče z mateřské školy?
5. Jak se mohou rodiče podílet na vzdělávání svých dětí?

6 METODIKA

V praktické části bakalářské práce je použita metoda dotazníkového šetření mezi rodiči, prostřednictvím webového portálu survio.cz, který byl šířen pomocí sociálních sítí. Dotazník byl sdílen na facebookových stránkách mateřské školy.

Dále byla použita metoda rozhovoru pro pedagogy. Pro mou bakalářskou práci jsem zvolila formu polostrukturovaného rozhovoru, který byl sestaven ze šesti otázek. V podstatě se jednalo o otázky stejného charakteru, jako byly položeny v dotazníkovém šetření.

Rozhovory s respondenty byly s jejich souhlasem nahrávány a poté přepsány. Všichni zúčastnění také souhlasili s použitím informací pro bakalářskou práci pod podmínkou zachování anonymity.

6.1 Dotazník

Podle Gavory (2000) se slovo dotazník váže na dotazování. Jsou v něm písemně kladené otázky, které se rozřazují na uzavřené, polouzavřené a otevřené. Já jsem si pro svůj dotazník vybrala otázky uzavřené, otevřené i škálové.

Dotazník bývá zpravidla nejčastější formou výzkumu pro jeho lehkou strukturu a slouží pro hromadné získávání informací. Měl by mít promyšlenou konstrukci a skládá se zpravidla ze tří částí.

První je vstupní část, ve které je hlavička, cíl, význam a pokyny k vyplnění dotazníku. Ve druhé části jsou autorovy otázky. Ve třetí části se nachází poděkování.

6.2 Rozhovor

Rozhovor či podle Gavory (2000) interview se skládá ze slov inter – „mezi“ a view – „názor“. Jedná se tedy o interpersonální kontakt neboli komunikaci tváří v tvář.

Při interview je důležité navázat příjemnou atmosféru a partnerský vztah. Je vhodné vybrat prostředí tiché a klidné, bez přítomnosti jiných lidí.

V této výzkumné metodě můžeme použít otázky uzavřené, polouzavřené a otevřené.

Rozhovor umožňuje svobodu a poddajnost, dáváme tedy přednost otevřeným otázkám. Na rozdíl od dotazníku můžeme ovlivnit průběh respondentova odpovídání, můžeme ho například požádat o doplnění odpovědi nebo položit dodatečnou otázku.

Celkem máme tři druhy interview, a to strukturovaný, kde jsou otázky pevně dány. Polostrukturovaný rozhovor je kompromis a respondentovi můžeme nabídnout určité alternativy odpovědí. Jako posledním je rozhovor nestrukturovaný, který umožňuje úplnou svobodu v odpovídání respondenta a přináší často nepředpokládané informace.

7 VÝZKUMNÝ SOUBOR

Dotazníkového šetření, které bylo šířeno pomocí facebookového profilu dané mateřské školy, se zúčastnilo 42 respondentů (rodičů). Dotazník byl zcela anonymní.

Pro rozhovor byly celkem osloveny 3 učitelky a 3 asistentky pedagoga mateřské školy. Rozhovory proběhly v měsíci květnu, v příjemném prostředí a po souhlasu všech komunikačních partnerů.

V zájmu zachování anonymity byla změněna jména respondentů.

Tabulka 1: Výčet účastníků

Jméno	Délka pedagogické praxe	Vzdělání
Erika (asistent pedagoga)	2 roky	Střední odborné s maturitou
Jasmína (asistent pedagoga)	3 roky	Střední odborné s výučním listem
Anděla (asistent pedagoga)	1 rok	Střední odborné s výučním listem
Hedvika (pedagog)	10 let	Střední odborné s maturitou
Ingrid (pedagog)	1 rok	Střední odborné s maturitou
Matylda (pedagog)	6 let	Střední odborné s maturitou

Zdroj: vlastní zpracování

8 VÝSLEDKY

8.1 Výsledky dotazníkového šetření

Jak již bylo řečeno, dotazník byl šířený pomocí sociálních sítí. Podařilo se mi oslovit celkem 42 respondentů (z řad rodičů), z nichž 39 bylo žen (matek) a 3 muži (otcové). Tato situace je možná zapříčiněna tím, že ve facebookové skupině dané mateřské školy jsou aktivnější spíše matky než otcové.

Celkem 20 rodičů dosáhlo středoškolského vzdělání zakončeného maturitou. Naopak 12 rodičů má vysokoškolské vzdělání, 8 středoškolské vzdělání bez maturity. Dále mám v dotazníku uvedeného jednoho rodiče s vyšším odborným vzděláním a jednoho se základním vzděláním.

Věk respondentů (rodičů) se pohyboval v rozmezí 18–55 let. V dotazníkovém šetření má největší zastoupení věková kategorie 36–45 let, jedná se o 20 rodičů. Hned vzápětí je věková skupina 26–35 let, kde se jedná o 18 rodičů. Ve věkové kategorii 46–55 let jsou uvedeni dva rodiče a v kategorii 18–25 let taktéž dva rodiče.

Jelikož vybraná mateřská škola sídlí na vesnici, předpokládala jsem, že odpovědi rodičů ohledně bydliště budou stejného sídla. Má očekávání se skoro naplnila. 38 rodin totiž žije na vesnici a 4 rodiny žijí v menším městě do 10 000 obyvatel.

Mateřskou školu navštěvuje celkem 53 dětí, ale pouze 8 dětí má v mateřské škole sourozence.

Mateřskou školu navštěvuje 38 dětí ve věku 4–6 let. Ve věkové kategorii 2–3 let navštěvují školu dvě děti a ve věku 7 a více let také dvě děti.

Vybraná mateřská škola je běžná – státní, což odpovědělo 43 respondentů, 1 respondent zvolil odpověď neví.

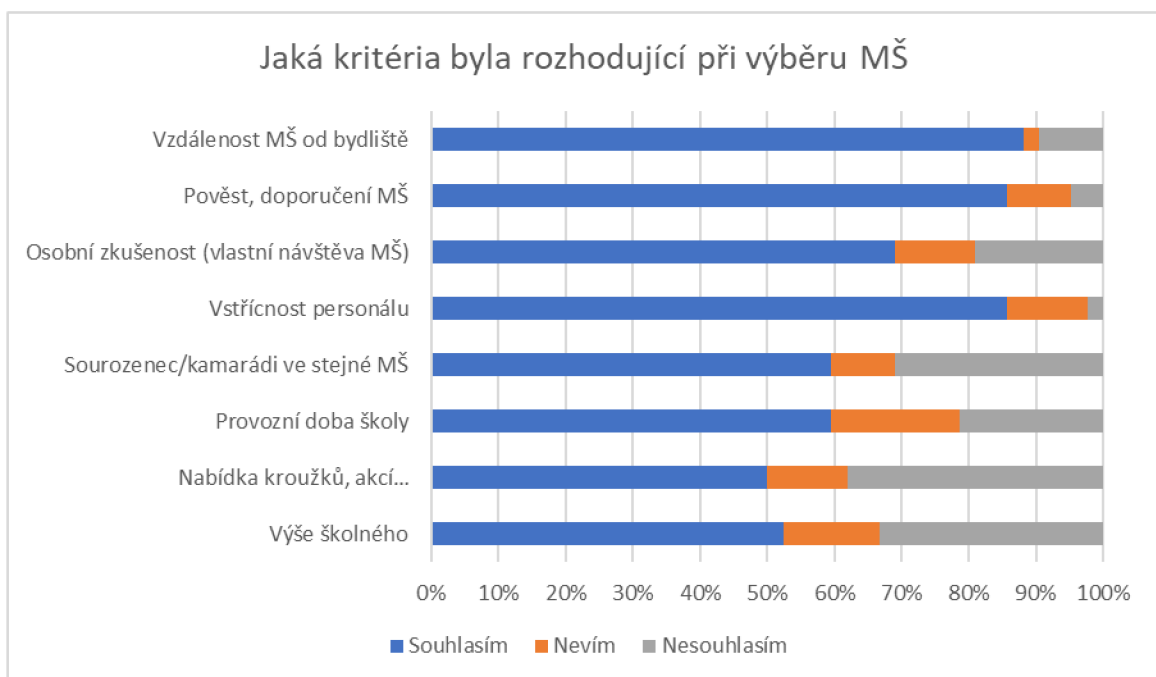
37 respondentů odpovědělo, že měli možnost výběru mateřské školy, zbylých 5 rodičů nemělo možnost, protože v jejich blízkém okolí není jiná mateřská škola.

Na vyhodnocení dotazníku jsem byla opravdu zvědavá. Myslím si, že na větu „Co očekáváte od předškolního vzdělávání?“ se nedá odpovědět jednou větou. Vybrala

jsem proto kategorie, které mi přišly důležité pro získání odpovědí na položenou otázku.

Jedná se o kategorie: kritéria rozhodující při výběru MŠ, co by měla MŠ u dětí rozvíjet a nabízet, jaký by měl být pedagog mateřské školy, spoluúčast rodičů, životospráva v MŠ, zda rodiče potřebují od MŠ pomoci s výchovou a jestli naplnila MŠ jejich očekávání. Níže přikládám grafy určitých odpovědí u položených otázek.

Otázka: Jaká kritéria pro vás byla rozhodující při výběru MŠ?

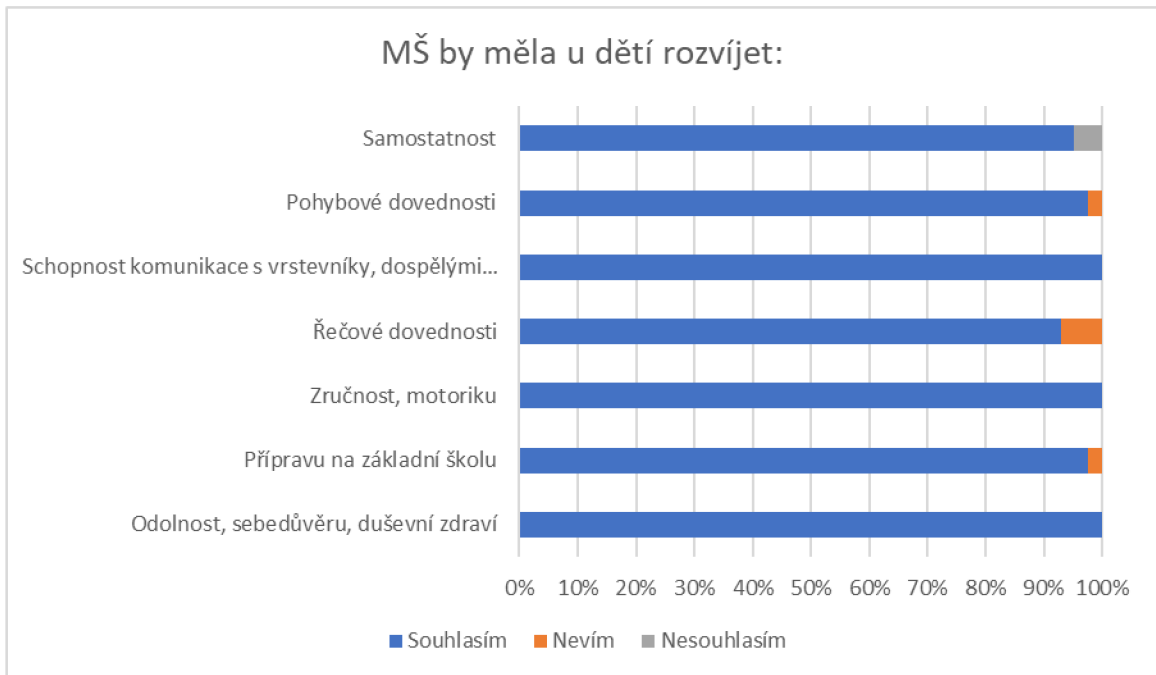
Z počátku jsem se zaměřila na výběr mateřské školy. 37 rodičů mělo možnost výběru mateřské školy, zbylých 5 rodičů nemělo v okolí možnost výběru.

Za nejdůležitější při výběru MŠ rodiče považují vzdálenost mateřské školy od bydliště. 37 rodičů souhlasí, 1 neví a 4 nesouhlasí. Na druhém místě je pověst a doporučení mateřské školy (36 rodičů souhlasí, 4 neví, 2 nesouhlasí) a vstřícnost personálu (36 souhlasí, 5 neví a 1 nesouhlasí). Dále je v závěsu osobní zkušenost (vlastní návštěva MŠ), kde 29 souhlasí, 5 neví, 8 nesouhlasí. S provozní dobou školy 25 rodičů souhlasí, 9 nesouhlasí a 8 neví. S tím mít ve stejné MŠ sourozence nebo kamaráda 25 rodičů souhlasí, 13 nesouhlasí, 4 neví. Výše školného je pro rodiče předposledním kritériem,

kdy 22 rodičů souhlasí, 14 nesouhlasí, 6 neví a jako poslední je v kritériích nabídka kroužků a akcí, kde 21 rodičů souhlasí, 16 nesouhlasí a 5 neví.

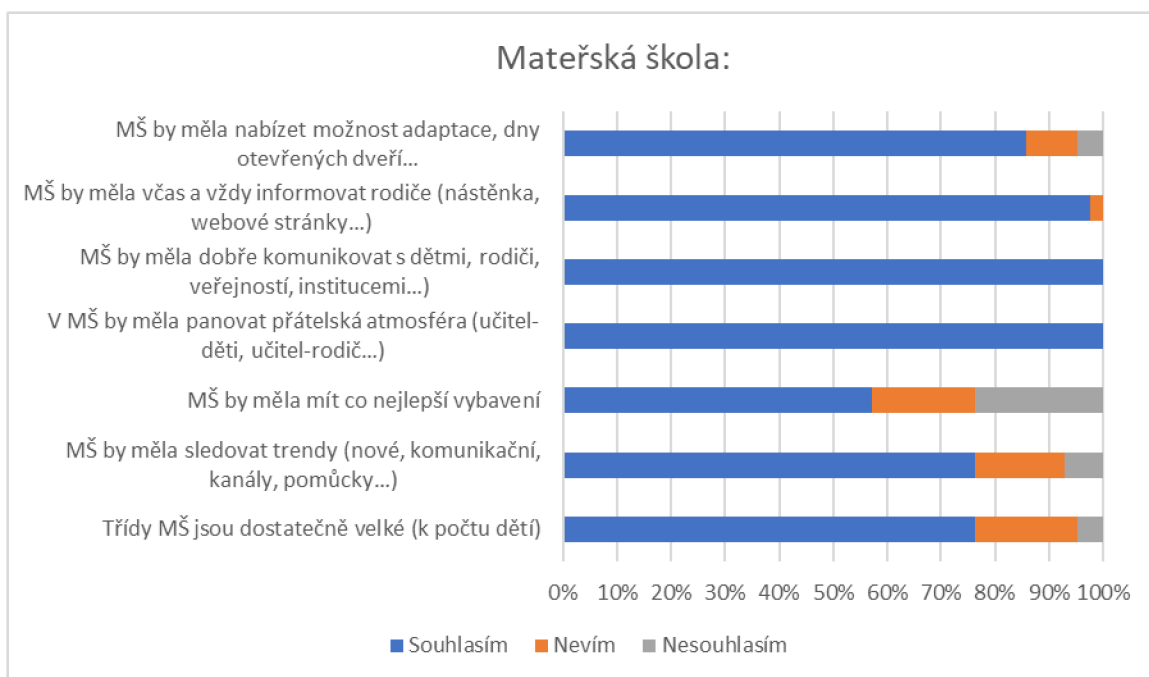
Otázka: Co by měla MŠ rozvíjet u dětí?

Co je tedy pro rodiče opravdu důležité? Co očekávají?

Nejvíce rodičů (všech 42), očekává rozvoj odolnosti, sebedůvěry, duševního zdraví a zručnosti s motorikou. Na druhém místě jsou pohybové dovednosti a příprava na základní školu, dále je pro rodiče důležitá samostatnost (42 rodičů), avšak dva rodiče s rozvíjením samostatnosti nesouhlasí. Jako posledním bodem jsou řečové dovednosti.

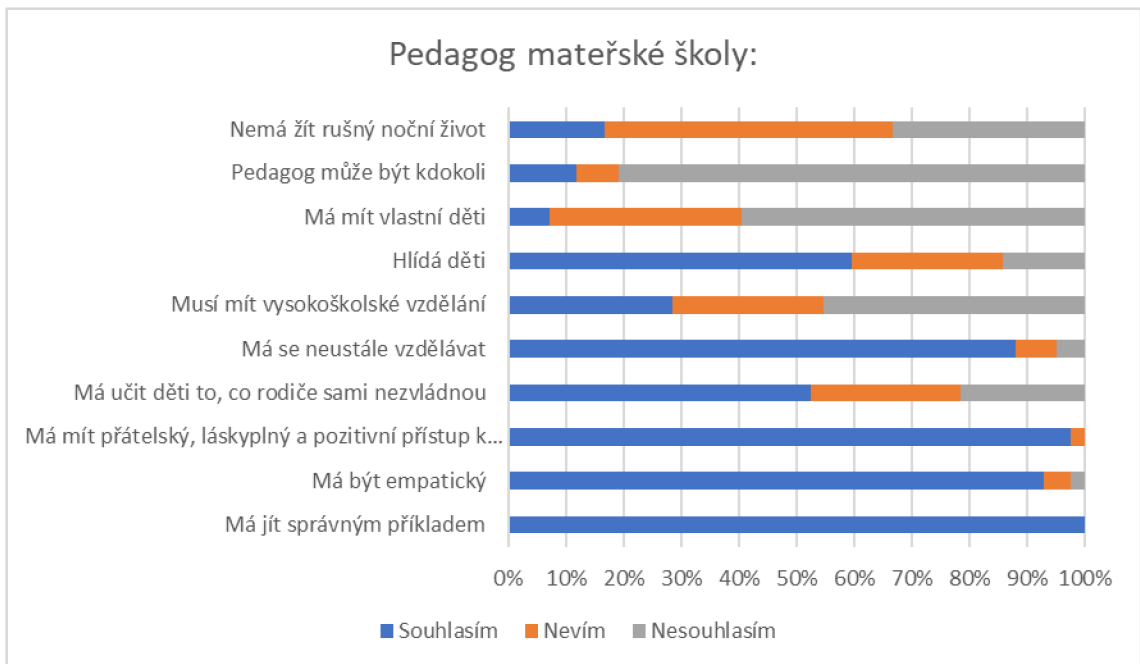
Otázka: Jaké možnosti by měla MŠ nabízet pro rodiče a děti?

Rodiče se také shodli na tom, že mateřská škola by měla rozhodně nabízet dobrý komunikační projev jak s dětmi a rodiči, tak i s veřejností a komunikačními partnery. Že by ve škole měla panovat přátelská atmosféra na všech frontách uvedlo v souhlas všech 42 rodičů. Dále je pro rodiče důležitá informovanost, možnost adaptace a dnů otevřených dveří. Na posledních příčkách rodiče uvedli dostatečné velikosti tříd, sledování trendů, používání nových komunikačních kanálů a vybavení tříd.

Například 10 rodičů nesouhlasí s tím, že MŠ má mít co nejlepší vybavení.

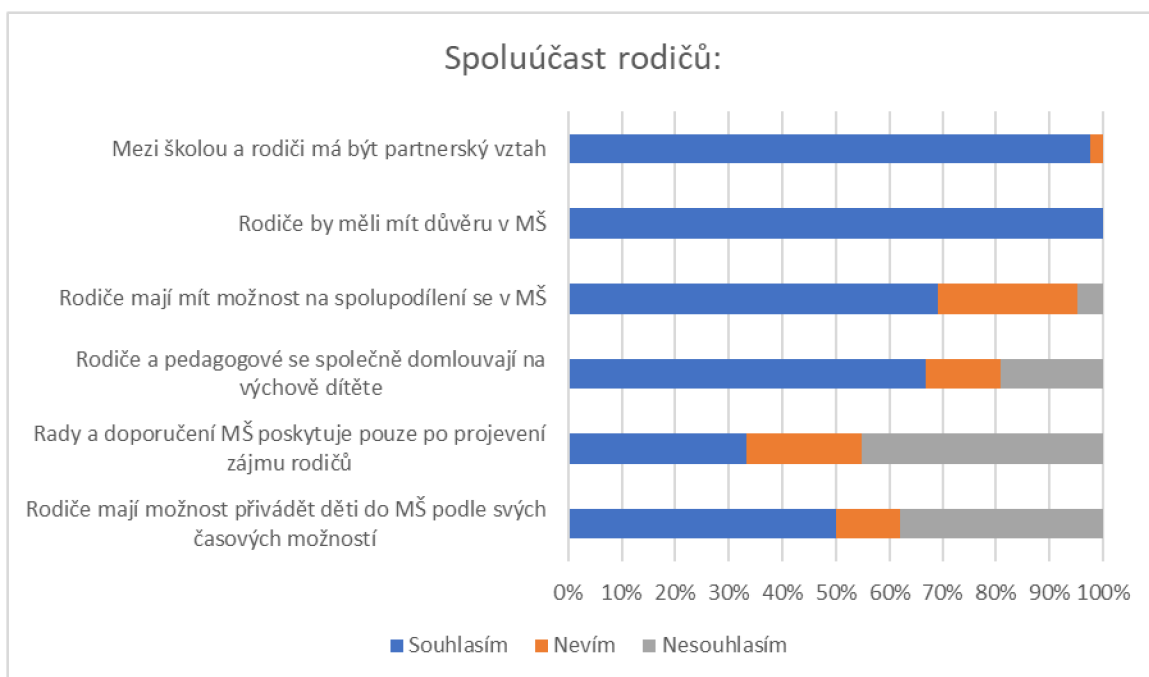
Otázka: Co by měl splňovat pedagog mateřské školy?

Za nejdůležitější u pedagoga mateřské školy rodiče (všech 42) považují, aby šel správným příkladem. Myslím si, že toto tvrzení je správné, jelikož se děti učí nápodobou, a tak je důležité jim předávat vhodné a kvalitní hodnoty. Hned za správným vedením převažuje přátelský, láskyplný a pozitivní přístup k dětem, empaticnost a neustálé vzdělávání.

34 rodičů nesouhlasí s tím, že pedagog může být kdokoli, 19 rodičů nesouhlasím s tím, že by měl mít pedagog mateřské školy vysokoškolské vzdělání.

Otázka: Jak by měla probíhat spoluúčast rodičů?

V této položené otázce vítězí důvěra rodičů v mateřskou školu, opět souhlasí všech 42 rodičů. Na druhém místě rodiče považují za důležité partnerský vztah mezi rodiči a školou.

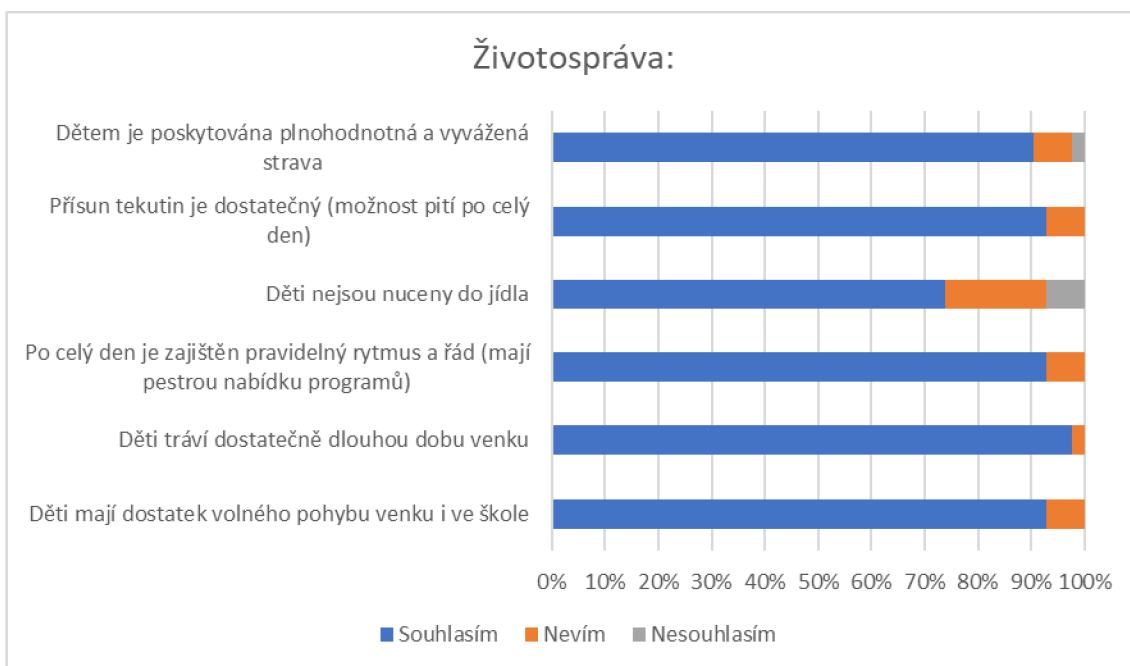
Z výsledků výzkumu také vyplývá že 29 rodičů má zájem o možnost spolupodílení se na dění v mateřské škole.

V této položené otázce mě překvapila odpověď 19 rodičů, kteří nesouhlasí s tím, že rady a doporučení MŠ poskytuje pouze po projevení zájmu rodičů. Odpověď mě překvapila z důvodu opačné zkušenosti, kdy rodiče vůbec nechtějí slyšet doporučení pedagogů.

Otázka: Životospráva?

Podle výsledků výzkumu rodiče s otázkami ohledně životosprávy z větší části souhlasí. Nejvíce souhlasí s tím, že by měly děti trávit dostatečně dlouhou dobu venku, mít zajištěný dostatečný přísun tekutin a plnohodnotnou stravu po celý den strávený ve škole a mít zajištěný pravidelný rytmus a řád.

Svou důležitost má také dostatek volného pohybu jak venku, tak ve škole i nenucení dětí do jídla.

Otázka: Úkolem MŠ je doplňovat rodinnou výchovu. Cítíte potřebu pomoci v určité vzdělávací oblasti dítěte?

1. Dítě a ten druhý (dodržování pravidel, respekt, přizpůsobivost, rozvoj komunikativních dovedností...) = 19 (45 %)
2. Dítě a jeho psychika (jazyk a řeč, komunikace, fantazie, řešení problémů, pozornost, sebeovládání, vyjadřování pocitů...) = 19 (45 %)
3. Dítě a společnost (spolupráce, kulturně-společenské postoje, aktivní postoj k životu, seznamování se světem lidí, umění...) = 17 (41 %)
4. Dítě a jeho tělo (pohybové schopnosti, užívání všech smyslů, tělo a zdraví, životní návyky...) = 16 (38 %)
5. Dítě a svět (znalost blízkého prostředí, ochrana přírodního prostředí, respektování života jako takového, přizpůsobování se podmínkám prostředí...) = 11 (26 %)
6. Necítím potřebu pomoci = 12 (27 %)

Otázka: Naplnila MŠ Vaše očekávání?

1. ANO = 39
2. NE = 4
3. NEVÍM = 1

„Vůči mé dceři, ano! Ale pár drobností by se mohlo vychytat jinak. :)“

„Po výměně učitelů, ano.“

„Ne zcela.“

„Ne úplně. První dva roky neschopný pedagog. Poslední ročník s novým pedagogem velká spokojenost.“

„MŠ předčila moje očekávání, protože se z ní stal prostor, kde moje dítě dostává aktivní podporu ve svém vývoji. A protože spolupráce mezi námi velmi dobře funguje, usnadňují mi pedagogové život tím, že převzali i část speciální podpory, protože moje dítě má speciální potřeby.“

„Jsem s MŠ velmi spokojená, paní učitelky zde děti podporují, věnují se jim a učí je s láskou. A to je nadevše. Stravování dětí je rovněž velmi kvalitní a je součástí školky. Jsem velmi ráda, že nás přijmula paní ředitelka.“

„Ano, určitě naplnila, je to školka snů.“

„Ano, syn i já jsme spokojení. Empatický personál, vstřícný a individuální přístup, přirozený rozvoj všech dovedností dítěte.“

„Ano, s MŠ jsme naprosto spokojeni. Úžasné paní učitelky, které se naplno věnují.“

„Ano, jsem velmi spokojena a má dcera tam chodí ráda.“

„Ano, jsem spokojen s aktivitami, které s dětmi vykonávají. A to jak praktické, pohybové, duševní i vědomostní. Přístup mateřské školy předčil má očekávání.“

Otázka: Chtěli byste v MŠ nějaké změny?

1. ANO = 7

2. NE = 20

3. NEVÍM = 6

„Za mě by to byla změna jídelníčku, ale chápu, že se musí jet podle pravidel, která školka neovlivní.“

„Více kulturních akcí.“

„Více komunikace s rodiči. Více času stráveného venku (za každého počasí), více čtení. Více společenských aktivit a stmelování navzájem rodičů a dětí s ostatními rodiči a dětmi.“

„V hezkém počasí trávit čas venku i po spaní na hřišti u školy, víc výletů, návštěva lyžařské školy, bruslení, plavání, sauny. Více vytváření.“

„Větší propojení mezi pedagogy a rodiči.“

„Určitě ano, více tvoření i třeba trochu Montessori, delší dobu provozu, chození v hezkém počasí ven i odpoledne na dětské hřiště u školy, modernější prostory.“

„Pro předškoláky základy anglického jazyka.“

„Poskytovat dětem pití čisté vody, nejen sladké šťávy a sladké čaje.“

„Možná méně sladkých odměn, nevadí mi odměňování jako takové, ale forma a ta bývá sladkostí. Volila bych buď zdravější variantu nebo zcela jinou formu odměny.“

„Lepší komunikace pedagog–rodič. Zlepšení zapojování dětí v prvních dnech při nástupu do školky do kolektivu.“

„Ano, pokud je dítě nemocné, mělo by zůstat doma a nemělo by být přijato do školky. Jinak je to pro ostatní normálně smýšlející rodiče nekonečný koloběh.“

„Ano, hezčí, vybavenější, modernější hřiště u školky.“

8.2 Výsledky na základě rozhovorů

Všichni pedagogové, ale i asistenti pedagoga v mateřské škole působí jako sehraný tým. V podstatě skoro ve všech otázkách v rozhovoru odpovídali stejně. Myslím si, že společná souhra je ve vzdělávací instituci velkou výhodou.

U první otázky, co by měla mateřská škola rozvíjet u dětí, zazněly odpovědi typu samostatnost, rozvoj hrubé i jemné motoriky, ale shodují se také na rozvoji slušného a férového jednání, důležitost přikládají společně nastaveným pravidlům. Neopomínají ani vyjadřovací a řečové schopnosti. Zajímavou odpovědí mi přišla tolerance k inkluzivním dětem a smysl pro kamarádství. V mateřské škole, kterou jsem si pro svou bakalářskou práci vybrala, mají tři děti s handicapem. Inkluzivní děti nevynechávají z žádné činnosti a snaží se jim maximálně vyhovět.

Druhá otázka: Jaké možnosti by měla mateřská škola nabízet? (dny otevřených dveří, co nejlepší vybavení, sledování trendů). V této otázce je na prvním místě společné setkávání s rodiči. Ať se jedná o rodičovské schůzky, dny otevřených dveří nebo společné tvoření v mateřské škole, dílničky. Dále se pedagogové shodli na možnosti nabízení zájmových kroužků a aktivit nejen pro předškolní děti. Také zazněla odpověď individuální vzdělávání podle potřeb dětí. Z mého pohledu je individuální přístup opravdu důležitý, neboť každé dítě potřebuje svůj čas na jakoukoliv aktivitu a je, řekla bych, až nutné v tomto ohledu dětem vyhovět. Na druhou stranu rozumím tomu, že v počtu 25 dětí ve třídě se to ne vždy povede. V rozhovoru jsme se také dotkli komunikace mezi pedagogy a rodiči. Paní učitelky mateřské školy vnímají, že je důležitá

komunikace a informovanost z obou stran. Pro tuto potřebu využívají mobilní aplikaci, do které pedagogové vkládají informace ohledně dění ve škole a rodiče zde mohou omlouvat své děti z docházky. V aplikaci vidím možné sledování trendů.

Třetí otázka: Co by měl splňovat pedagog mateřské školy? U splnění kritérií pro pedagoga mateřské školy se objevuje empaticnost, důslednost, trpělivost, spravedlnost, vstřícnost. Ale také by měl mít pedagog pochopení, měl by mít rád děti a chodit do práce s chutí. Také si myslí, že by se měl pedagog neustále vzdělávat a mít odpovídající klasifikaci s oboustrannými profesními předpoklady. Pro děti by měl být přirozeným vzorem, přeci jen se děti učí nápodobou.

Ve čtvrté otázce paní učitelky odpovídaly na spoluúčast rodičů a pedagogů. Zde se opět opakovala vhodná komunikace, otevřenost a včasná informovanost. Jak jsem již zmiňovala v teoretické části, pedagogové by měli vědět, co od nich očekávají rodiče, a naopak rodiče by měli vědět, co od nich očekávají pedagogové. Samozřejmě musí panovat na obou stranách ochota spolupracovat.

V páté otázce zazněly názory na případné změny rodičů v dotazníkovém šetření. Zde se paní učitelky shodly na tom, že názory rodičů jsou pestré a lákavé, ale z pohledu pedagoga finančně a časově náročné, nehledě na to, že mateřská škola působí na vesnici a na skoro každý, byť jen malý výlet po okolí, exkurzi nebo kulturní akci musí zajistit autobusovou dopravu.

Šestá otázka, co očekávají pedagogové od rodičů předškolních dětí, vytvořila malý protipól. V této otázce pedagogové často zmiňovali domácí přípravu, například v logopedických cvičeních nebo prohlubování určitých dovedností, kterými jsou například sebeobslužné činnosti či pravidla slušného chování. Všechny odpovědi této otázky se hlavně týkaly docházky do mateřské školy pouze zdravých dětí.

8.3 Shrnutí výsledků

Valná většina rodičů je s výběrem mateřské školy spokojená, což potvrzuje otázka z dotazníku, zda mateřská škola naplnila očekávání rodičů, kde 39 rodičů odpovědělo „ano“. Ale i přesto někteří rodiče podali návrh na změny týkající se mateřské školy. Návrhů bylo celkem dvanáct. V dotazníku se často opakovala odpověď týkající se nedostatku času stráveného na hřišti i v odpoledních hodinách. Pedagogové z mateřské školy však s tímto výrokem moc nesouhlasí, neboť si myslí, že s dětmi tráví dostatek času venku jak dopoledne při vycházce, tak v odpoledních hodinách. Je možné, že tuto odpověď zapříčinila nynější rekonstrukce školní zahrady, kdy tak pedagogové s dětmi nemají možnost trávit odpolední čas v jejích prostorách.

Mezi další nejčastější odpovědi patří životospráva. Rodiče by si přáli změnu jídelníčku, podávání čisté vody namísto sladkých šťáv a odměňování dětí v podobě sladkostí. Pedagogové by byli rádi, kdyby změny ohledně sladkých odměn proběhly, ale vzhledem k velikosti mateřské školy a neplacení „školkovného“, nejsou tyto změny momentálně možné. Odměny nedostávají pouze jednotlivci, ale celý kolektiv. I z tohoto důvodu by byla varianta zdravějších odměn velice finančně nákladná. Co se týče pitného režimu, děti mají k dispozici i čistou vodu, nejen sladké šťávy a čaje.

Někteří rodiče a všichni pedagogové vznesli poznámku o docházení nemocných dětí do mateřské školy. Tento fakt byl pro mě překvapením, rodiče by měli být ohleduplní k ostatním a zůstat s nemocnými dětmi doma.

Co se týče rozvoje u dětí, obě skupiny, jak pedagogové, tak rodiče, se téměř ve všem shodují. Jediné, co u pedagogů nezaznělo, byla příprava na základní školu, ale lze říci, že všechny zmíněné činnosti, které pedagogové s dětmi rozvíjí, jsou přípravou samotnou.

V možnostech, které by měla mateřská škola nabízet, se rodiče s pedagogy shodli v dobré komunikaci na všech stranách, což zahrnuje i včasné informování rodičů. Jak již bylo zmíněno, z tohoto důvodu pedagogové v mateřské škole používají aplikaci, nástěnku v prostorách šaten a facebookové stránky. Rodiče také stojí o přátelskou atmosféru v celé škole, ale neapelují na co nejlepší vybavení školy. Myslím si, že pedagogové vytváří podle jejich možností to nejlepší zázemí. O vybavenosti tříd by se

mohli rodiče přesvědčit například při dnech otevřených dveří, což by podle dotazníkového šetření většina rodičů uvítala.

V tom, co by měl splňovat pedagog mateřské školy, se pedagogové a rodiče mírně rozcházejí. Pedagog mateřské školy by měl být empatický, měl by mít rád děti a jít jim správným příkladem. Toto uvádějí obě strany. Rozcházejí se ale v tom, že podle rodičů pedagog děti hlídá a má je učit to, co rodiče sami nezvládnou. V některých ohledech si rodiče nejsou jisti, například zda má mít pedagog vlastní děti či zda nemá žít rušný noční život. S čím rodiče opravdu nesouhlasí, je fakt, že pedagog může být kdokoli.

Z dotazníkového šetření vyplývá, že rodiče převážně mají zájem o doporučení a rady od pedagogů, která se týkají jejich dětí. Sami pedagogové jsou připraveni tato doporučení rodičům poskytnout. Avšak někteří rodiče se s tímto názorem neztotožňují a myslí si, že by tato doporučení měli pedagogové poskytovat až po jejich projeveném zájmu.

Polovina rodičů by také uvítala, kdyby mohla děti přivádět do mateřské školy podle svých časových možností. S tímto pedagogové nesouhlasí, neboť má být podle nich stanovená doba příchodu. Myslím si, že pedagogové mají nárok na stanovení této doby, protože se podle ní odvíjí další práce s dětmi. S tímto souvisí i včasné omlouvání dětí.

DISKUZE

Cílem této práce bylo zjistit, jaké jsou požadavky rodičů na předškolní vzdělávání a na celý vzdělávací systém mateřské školy.

V dotazníku pro bakalářskou práci jsem zjišťovala očekávání rodičů od organizace a režimu školy, pedagogů, komunikace nebo také spokojenosti či změn rodičů ohledně předškolního zařízení. Jakožto studentům je nám předkládán určitý model „ideální“ mateřské školy. Ne všechny školy však podle tohoto modelu fungují a spousta z nich zůstává ve svých „zajetých“ kolejích a nové změny či trendy neberou v potaz. Ale jak to vnímají rodiče, kteří své děti svěřují do mateřských škol?

Z dotazníkového šetření vyplývá, že velká část rodičů je se svou mateřskou školou spokojená. Myslím si ale, že většina rodičů si není vědoma toho, jak je mateřská škola významná. Ať se jedná o režim dne, pedagogy nebo vzdělávání dětí. Jak se již ukázalo v dotazníku, velká část rodičů si myslí a souhlasí s tím, že pedagogové jen hlídají jejich děti. Ano, z určitého spektra mají pravdu, pedagogové mateřských škol hlídají děti po dobu nepřítomnosti rodičů, ale nezapomínejme na to, že dětem vštěpují znalosti, kvalitní vzdělávací obsah a čas. Doufám ale, že tento mýtus brzy pomine a na pedagogy mateřských škol se bude nahlížet jako na kvalitní zaměstnance. Opravilová (2016) považuje profesi pedagoga za jednu z nejnáročnějších a velmi odpovědných. Musí být totiž vybavený nejen fyzickou a psychickou odolností, ale také pedagogickým optimismem, aktivním přístupem k práci, tvořivostí, originalitou nebo pedagogickým taktem.

Jako důležitou část úspěchu bych zmínila komunikaci mezi učiteli a rodiči. Z dotazníku a rozhovorů vyplývá, že je velmi důležitá pro oba póly. Pedagogové by měli vědět, co od nich a celé vzdělávací instituce rodiče očekávají, a naopak rodiče by měli vědět, co očekávají pedagogové od nich. Úspěšnou a efektivní komunikací můžeme předejít určitým neshodám. Čapek (2013) doporučuje ke kvalitní spolupráci s rodiči vhodnou komunikaci. Obě strany by měly usilovat o blaho dítěte a jednat společně v jeho zájmu, měly by být také neustále v kontaktu a předávat si aktuální informace.

Je vhodné ke společné komunikaci přiložit ukázky zlepšení, výtvorů, a tím předat představu o dítěti a jeho působení v mateřské škole. Komunikace by měla být pozitivní, vstřícná, v klidném a přijatelném prostředí. Graham-Clay (2005) potvrzuje, že je v komunikaci důležité partnerství mezi rodiči a pedagogy. Obě strany by se měly snažit o co nejinformovanější a nejinteraktivnější komunikaci, zapojovat nové komunikační metody a zachovat si lidský přístup. Pro větší zapojení rodičů doporučuje zařazení kvalitních komunikačních příležitostí, jako jsou například komunikační knihy nebo internetové technologie. Za důležité považuje podporování dětí vzájemnou a účinnou komunikací.

Svobodová a kol. (2017) uvádí, že rodina dítěte je pro nás partnerem, se kterým přicházíme denně do kontaktu. Z praxe je však patrné, že komunikace s rodiči častěji přináší spíše starosti než radosti. V první řadě úspěšné komunikace s rodiči považuje za důležité vysvětlení, že mateřská škola svými cíli a prací pedagogů pouze doplňuje rodinnou výchovu.

Výsledky výzkumu jsou subjektivní a znázorňují nám v určitých oblastech, jak rodiče nahlíží na celé předškolní zařízení.

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo zjistit a popsat, jaké jsou požadavky rodičů na předškolní vzdělávání a celý vzdělávací systém mateřské školy.

V teoretické části své práce jsem pracovala s odbornou literaturou, rozšířila si tak obzory a dozvěděla se nové poznatky ohledně předškolního vzdělávání, které jako budoucí pedagog mateřské školy budu moci využít.

V praktické části bakalářské práce jsem se věnovala zjištění ohledně režimu a vedení mateřských škol. Pro získání výzkumného souboru byla použita metoda dotazníku a rozhovoru. Dotazníku se zúčastnilo 42 respondentů, pro rozhovor byly osloveny tři asistentky pedagoga a tři pedagožky jedné mateřské školy. Výsledky výzkumného šetření ukazují, že rodiče a pedagogové jsou ochotni spolupracovat. Očekávají však od sebe respekt, důvěru a vhodnou komunikaci. Myslím si, že mateřská škola je nedílnou a důležitou součástí v životě dětí, rodičů, ale i pedagogů.

Ráda bych však rozšířila soubor o poznatky mužů, jelikož se otcové více začínají zapojovat do dění v mateřské škole. Mého dotazníkového šetření se zúčastnili pouze tři muži.

Všeobecně bych ale ráda podotkla, že se mateřské školy posouvají a zlepšují, až na pár výjimek, které zůstávají ve stejných stereotypch a bohužel to tak vnímají i rodiče.

Měli bychom se však všichni společně snažit o to, aby děti chodily do předškolních zařízení rády, spokojené, s úsměvem a měly v nich bezpečný prostor.

Dotazníkové šetření probíhalo v jedné konkrétní mateřské škole. Výsledky dotazníkového šetření mohou sloužit jako evaluace, proto byly mateřské škole následně poskytnuty.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- Čapek, R. (2013). *Učitel a rodič: spolupráce, třídní schůzka, komunikace*. Grada.
- Dytrtová, R., & Krhutová, M. (2009). *Učitel: příprava na profesi*. Grada.
- Gavora, P. (2000). *Úvod do pedagogického výzkumu*. Paido.
- Graham-Clay, S. (2005). *Communicating with Parents: Strategies for Teachers*
- Helus, Z. (2009). *Dítě v osobnostním pojetí: obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče* (2., přeprac. a rozš. vyd). Portál.
- Helus, Z. (2015). *Sociální psychologie pro pedagogy* (2., přepracované a doplněné vydání). Grada.
- Kohoutek, R. (1996). *Základy pedagogické psychologie*. CERM.
- Kotová, M. (2021). *Knížka pro začínající učitelky mateřských škol*. Portál.
- Langmeier, J., & Matějček, Z. (2011). *Psychická deprivace v dětství*. Karolinum.
- Lažová, L. (2013). *Mateřská škola komunikuje s rodiči: výměna informací, řešení problémů*. Portál.
- Lindner, U. (2019). *Pozor, rodiče ve školce!: typické konflikty s rodiči a jak s nimi zacházet* (přeložil Alena BEZDĚKOVÁ). Portál.
- Matějček, Z. (2015). *Co děti nejvíc potřebují* (Vyd. 7). Portál.
- Niesel, R., & Griebel, W. (2005). *Poprvé v mateřské škole*. Portál.
- Otevřelová, H. (2016). *Školní zralost a připravenost*. Portál.
- Pesso, A., Boyden-Pesso, D., & Winnette, P. (2009). *Úvod do Pesso Boyden System Psychomotor: PBSP jako terapeutický systém v kontextu neurobiologie a teorie attachmentu*. Sdružení SCAN.
- Rabušicová, M. (2004). *Škola a (versus) rodina*. Masarykova univerzita.
- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. (2021). [file:///C:/Users/PC/Desktop/Downloads/RVP%20PV%20z%C3%A1%C5%99%C3%AD%202021%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/PC/Desktop/Downloads/RVP%20PV%20z%C3%A1%C5%99%C3%AD%202021%20(2).pdf)
- Svobodová, E. (2010). *Vzdělávání v mateřské škole: školní a třídní vzdělávací program*. Portál.
- Svobodová, E., & Vítečková, M. (2017). *Osobnost předškolního pedagoga: sebereflexe, sociální kompetence a jejich rozvíjení*. Portál.

- Syslová, Z., Burkovičová, R., Kropáčková, J., Šilhánová, K., & Štěpánková, L. (2019). *Didaktika mateřské školy*. Wolters Kluwer.
- Šmelová, E., & Prášilová, M. (2018). *Didaktika předškolního vzdělávání*. Portál.
- Vališová, A., Kasíková, H., & Bureš, M. (2011). *Pedagogika pro učitele* (2., rozš. a aktualiz. vyd). Grada.
- Výrost, J., & Slaměník, I. (Eds.). (1998). *Aplikovaná sociální psychologie I*. Portál.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Vzorový dotazník – Co očekávají rodiče předškolních dětí od mateřské školy

Vážení rodiče,

jsem studentka Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích – obor učitelství pro mateřské školy. Obracím se na Vás s prosbou o vyplnění dotazníku k mé bakalářské práci na téma „Co očekávají rodiče předškolních dětí od mateřské školy.“ Výsledky pomohou nejen mé práci, ale mohou obohatit i stávající pedagogy v předškolních zařízeních.

Dotazník je anonymní.

Předem děkuji za Váš čas, ochotu a spolupráci.

1. Jste:*

Vyberte jednu odpověď

- Žena
- Muž

2. Jaký je Váš věk:

- 18–25 let
- 26–35 let
- 36–45 let
- 46–55 let
- 56–65 let

3. Jaký je Váš vztah k dítěti:

- Matka
- Otec
- Prarodič
- Pěstoun

4. Vaše nejvýše dosažené vzdělání:

- Základní vzdělání
- Středoškolské vzdělání bez maturity
- Středoškolské vzdělání zakončené maturitou
- Vyšší odborné vzdělání
- Vysokoškolské vzdělání

5. Kde žijete:

Na vesnici

- V menším městě (do 10 000 obyvatel)
- Ve větším městě (nad 10 000 obyvatel)

6. Kolik let je Vašemu dítěti:

- 2–3 roky
- 4–6 let
- 7 a více let

7. Má Vaše dítě v MŠ sourozence?

- Ano
- Ne

8. Vaše dítě navštěvuje:

- Soukromou MŠ
- Státní MŠ
- Církevní MŠ
- Dětskou skupinu
- Jiné

9. Jedná se o MŠ:

- Běžnou
- Alternativní (Montessori, Daltonský plán, Waldorfská apod.)
Kombinace (dítě navštěvuje více mateřských škol)
- Nevím
- MŠ s prvky alternativního programu – jakého?

10. Měli jste možnost volby MŠ?

- Ano
- Ne, v blízkém okolí není jiná MŠ
- Jiné:

11. Jaká kritéria byla rozhodující při výběru MŠ?*

Vyberte jednu odpověď v každém řádku

	Souhlasím	Nevím	Nesouhlasím
Vzdálenost MŠ od bydliště			
Pověst, doporučení MŠ			
Osobní zkušenost (vlastní návštěva MŠ)			
Vstřícnost personálu			
Sourozenec/kamarádi ve stejné MŠ			
Provozní doba MŠ			
Nabídka kroužků, akcí...			
Výše školného			

12. MŠ by měla u dětí rozvíjet:

	Souhlasím	Nevím	Nesouhlasím
Samostatnost			
Pohybové dovednosti			
Schopnost komunikace s vrstevníky, dospělými...			
Řečové dovednosti			
Zručnost, motoriku			
Přípravu na základní školu			
Odolnost, sebedůvěru, duševní zdraví			

13. Mateřská škola:

	Souhlasím	Nevím	Nesouhlasím
MŠ by měla nabízet možnost adaptace, dny otevřených dveří...			
MŠ by měla včas a vždy informovat rodiče (nástěnka, webové stránky...)			
MŠ by měla dobře komunikovat s dětmi, rodiči, veřejností, institucemi...)			
V MŠ by měla panovat přátelská atmosféra (učitel-děti, učitel-rodič...)			
MŠ by měla mít co nejlepší vybavení			
MŠ by měla sledovat trendy (nové komunikační kanály, pomůcky...)			
Třídy MŠ jsou dostatečně velké (k počtu dětí)			

14. Pedagog mateřské školy:

	Souhlasím	Nevím	Nesouhlasím
Má jít správným příkladem			
Má být empatický			
Má mít přátelský, láskyplný a pozitivní přístup k dětem			
Má učit děti to, co rodiče sami nezvládnou			
Má se neustále vzdělávat			
Musí mít vysokoškolské vzdělání			
Hlídá děti			
Má mít vlastní děti			
Pedagog může být kdokoli			
Nemá žít rušný noční život			

15. Spoluúčast rodičů:

	Souhlasím	Nevím	Nesouhlasím
Mezi školou a rodiči má být partnerský vztah			
Rodiče by měli mít důvěru v MŠ			
Rodiče mají mít možnost na spolupodílení se v MŠ			
Rodiče a pedagogové se společně domlouvají na výchově dítěte			
Rady a doporučení MŠ poskytuje pouze po projevení zájmu rodičů			
Rodiče mají možnost přivádět děti do MŠ podle svých časových možností			

16. Životospráva

	Souhlasím	Nevím	Nesouhlasím
Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava			
Přísun tekutin je dostatečný (možnost pití po celý den)			
Děti nejsou nuceny do jídla			
Po celý den je zajištěn pravidelný rytmus a řád (mají pestrou nabídku programů)			
Děti tráví dostatečně dlouhou dobu venku			
Děti mají dostatek volného pohybu venku i ve škole			

17. Úkolem MŠ je doplňovat rodinnou výchovu. Cítíte potřebu pomoci v určité vzdělávací oblasti dítěte?*

Vyberte jednu nebo více odpovědí

- Dítě a jeho tělo (pohybové schopnosti, užívání všech smyslů, tělo a zdraví, životní návyky...)
- Dítě a jeho psychika (jazyk a řeč, komunikace, fantazie, řešení problémů, pozornost, sebeovládání, vyjadřování pocitů...)
- Dítě a ten druhý (dodržování pravidel, respekt, přizpůsobivost, rozvoj komunikativních dovedností...)
- Dítě a společnost (spolupráce, kulturně-společenské postoje, aktivní postoj k životu, seznamování se světem lidí, umění...)
- Dítě a svět (znalost blízkého prostředí, ochrana přírodního prostředí, respektování života jako takového, přizpůsobování se podmínkám prostředí...)
- Necítím potřebu pomoci

18. Naplnila MŠ Vaše očekávání?

19. Chtěli byste v MŠ nějaké změny?

Příloha č. 2 – Ukázka výpovědi z rozhovoru

Komunikační partner Hedvika

1. Co by měla mateřská škola rozvíjet u dětí?

„Mateřská škola by měla především rozvíjet zrakové a sluchové vnímání, vyjadřovací a řečové schopnosti, procvičovat paměť, udržet pozornost po určitou dobu, početní představivost, zvládat společnou (skupinovou) činnost, respektovat závazná pravidla, a především rozvíjet pozitivní vztahy mezi dětmi.“

2. Jaké možnosti by měla mateřská škola nabízet? (dny otevřených dveří, co nejlepší vybavení, sledování trendů...)

„Určitě zájmové kroužky, aktivity pro předškolní děti, individuální vzdělávání podle potřeb dětí, účast dětí při kulturních akcích, komunikaci, naše školka například používá aplikaci.“

3. Co by měl splňovat pedagog mateřské školy?

„Odpovídající kvalifikaci s oboustrannými i profesními předpoklady. Pro děti by měl být vzorem, mít přirozenou autoritu, také výchovně působí a ovlivňuje jejich vzdělávání. Očekává se od něj laskavost, vstřícnost, spravedlnost, trpělivost, empatičnost a hlavně odpovědnost.“

4. Jak by měla probíhat spoluúčast rodičů a pedagogů?

„Vztahy mezi pedagogy, zaměstnanci mateřské školy a rodiči by měly být vstřícné, otevřené. Měla by panovat oboustranná důvěra, respekt a ochota spolupracovat. Učitelé a rodiče by měli být partnery při výchově a vzdělávání.“

5. Jaký máte názor na případné změny rodičů v dotazníkovém šetření? (více kulturních akcí, více výletů – návštěva lyžařské školy, bruslení, plavání, sauny..., delší dobu provozu, méně sladkých odměn...)

„Nevhodná volba náročných kurzů, jako je například lyžařský kurz. Tyto sportovní akce by mnohé děti v mateřské škole nebyly schopné samostatně zvládnout, je zde větší pravděpodobnost úrazů.“

6. Co očekávají pedagogové od rodičů předškolních dětí?

„Důležitá je pravidelná docházka dětí do mateřské školy, zkrátka co nejmenší absence, pravidelná domácí příprava při logopedických obtížích, protože školka je důležitou vzdělávací a výchovnou institucí. Je také důležitá pro socializaci a rozvoj dítěte a zároveň plní „odlehčovací funkci“ pro rodiče. Dále také, aby rodiče nepřeceňovali a nepodceňovali své děti a byli soudní při odchodu z mateřské do základní školy.“